

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100560

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-09-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бекіров Усеїн Різайович

2. Bekirov Usein

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-08-2023

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.850.017

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.45.15, 18.41.45.23, 18.41.85, 18.71.91

Тема дисертації:

1. Кримськотатарський пісенний фольклор в академічній і джазовій композиторській практиці
2. Crimean Tatar Song Folklore in Academic and Jazz Composer Practice

Реферат:

1. У дисертації представлено результати комплексного дослідження кримськотатарського фольклору в академічній і джазовій композиторській практиці. Композиторська практика різноманітна: у кожному творі елементи кримськотатарського фольклору представлені автором індивідуальні та неповторні. Проаналізовано твори композиторів Едема Налбандова, Ельвіри Емір, Різи Бекірова, автора дисертації з акцентом на кримськотатарському пісенному фольклорі. Процес включення фольклору до академічної музики ґрунтувався на традиціях засновників кримськотатарської композиторської школи (Іл. Бахшиш, А. Каврі, А. Рефатов, Я. Шерфедінов). На основі проведеного музикознавчого аналізу симфонічних творів Е. Налбандова («Варіації» для труби із симфонічним оркестром на тему кримськотатарської народної пісні «Чал атимнин тирнпгы», «Експромт» для труби з оркестром) відзначено вплив кримськотатарського пісенного

фольклору на музичну будову і розвиток творів з мелодико-гармонічними і ритмічними елементами, притаманними народній музиці (інтерваліка, східна орнаментальність, танцювальна ритміка). У творі «Експромт» Е. Налбандова яскраві жанрові контрасти представлені пісенно-танцювальними темами, інтонаційно близькими до кримськотатарського пісенного жанру гірських регіонів «тюркю». У музикознавчому аналізі твору Ельвіри Емір (камерний твір «Експромт» для скрипки з фортепіано) доведено панування елементів кримськотатарського пісенного фольклору на інтонаційно-ритмічному, жанрово-образному рівнях. Близькість авторського тематизму до фольклору і алюзії до кращих зразків скрипкового репертуару. Із аналізу оркестрового твору Е. Емір «Візерунки Криму» (у виконанні скрипки з фортепіано) відзначено тяжіння авторки до органічного синтезу народних та імпресіоністичних елементів, що відобразилося на образно-тематичній сфері зі східною орнаментальністю, народною імпровізаційністю і речитативністю як характерними ознаками кримськотатарського пісенного фольклору. Синтез академізму і фольклору переважає у саундтреці Е. Емір до фільму-екранізації трьох новел М. Коцюбинського «Татарський триптих». Музика до вистав Різи Бекірова («Аслихан», «Безіменна зірка», «Крадена наречена», «Материнське серце», «Історія кохання», «Арслан і Мелек», «Казка про злодія Амета і кишенькового злодія Мемета») написана в академічній традиції з переважанням кримськотатарського пісенного фольклору в інтонаційно-образній та ритмо-метричній організації. У творчості сучасних кримськотатарських авторів і виконавців презентовано специфіку взаємодії фольклору і джазу (ансамбль «Хаят»; співачки С. Османова, С. Джамаладінова, Р. Болатова, Ш. Зморка, Н. Баліч, А. Балич, Е. Серикхаліл, У. Бекіров). З'ясовано, що у творах авторів і виконавців домінують характерні риси джазу з імпровізаційно-складними метроритмами, моделями-зразками (патернами) і мелодійними стандартами. Відзначено оригінальність інструментальних ансамблів, часто з сольними виконавцями. Використання у джазових композиціях кримськотатарського фольклору відбувається через асиміляцію інтонаційних, ладових, тембрових елементів. Уточнено періодизацію кримськотатарського джазового мистецтва від 1970-х по 1990-ті роки – виникненням перших кримськотатарських джазових інструментальних ансамблів на основі стародавніх традицій музичного інструменталізму кримських татар («Сато»). Період 1990-тих – 2020-й років – введення імпровізаційної практики з прямим використанням оригінального фольклорного матеріалу в обробках конкретних народних пісенних або танцювальних мелодій. Виконавці часто звертаються і до імітації народної манери виконання. Кримськотатарський пісенний фольклор у джазових композиціях С. Джамаладінової повною мірою виявляється у виконанні: «Заманили», «I believe in U», «Ти любов моя», «Крила», «Pencereden», «History repeating», «Ой, верше, мій верше», «1944» тощо. Аналіз авторського циклу «Джазові етюди» для фортепіано написані у стилі етно-джаз. У. Бекіров пише і виконує музику в стилях funk, fusion і ethno-jazz. Вибір етюдного жанру пов'язаний з академічною та імпровізаційно-джазовою традиціями. Ключові слова: фольклор, композиторська практика, академічна музика, кримськотатарський пісенний фольклор, камерно-інструментальна музика, саундтрек, джаз, жанрова палітра, аранжування, етнокультура, музичний проект, біографія композитора.

2. The dissertation presents the results of a comprehensive study of Crimean Tatar folklore in academic and jazz compositional practice. The composer's practice is diverse: in each work, the elements of Crimean Tatar folklore are presented by the author in an individual and unique way. The works of composers Edem Nalbandov, Elvira Emir, Riza Bekirov, the author of the dissertation with an emphasis on Crimean Tatar song folklore, were analyzed. The process of incorporating folklore into academic music was based on the traditions of the founders of the Crimean Tatar school of composers (Il. Bakhshish, A. Kavri, A. Refatov, Ya. Sherfedinov). On the basis of the musicological analysis of E. Nalbandov's symphonic works ("Variations" for trumpet with symphony orchestra on the theme of the Crimean Tatar folk song "Chal atimnyntirnpgyi", "Impromptu" for trumpet with orchestra) the influence of Crimean Tatar song folklore on the musical structure and development of melodico works was noted – harmonic and rhythmic elements inherent in folk music (interval, oriental ornamentation, dance rhythm). In the work "Impromptu" by E. Nalbandov, bright genre contrasts are represented by song and dance themes, intonationally close to the Crimean Tatar song genre of the mountain regions "turkyu". The musicological analysis of Elvira Emir's work (chamber piece "Impromptu" for violin and piano) proved the dominance of the elements of

Crimean Tatar song folklore at the intonation-rhythmic, genre-figurative levels. The closeness of the author's subject matter to folklore and allusions to the best examples of the violin repertoire. From the analysis of the orchestral piece by E. Emir "Patterns of Crimea" (performed by violin and piano), the author's attraction to the organic synthesis of folk and impressionistic elements was noted, which was reflected in the figurative and thematic sphere with oriental ornamentation, folk improvisation and recitativeness as characteristic features of Crimean Tatar song folklore. The synthesis of academicism and folklore prevails in E. Emir's soundtrack to the film adaptation of M. Kotsyubynskyi's three novels "The Tatar Triptych". The music for Riza Bekirov's plays ("Aslykhan", "Nameless Star", "Stolen Bride", "Mother's Heart", "Love Story", "Arslan and Melek", "The Tale of the Thief Amet and the Pickpocket Memet") was written in the academic traditions with the predominance of Crimean Tatar song folklore in intonation-figurative and rhythmic-metrical organization. The specifics of the interaction of folklore and jazz are presented in the work of modern Crimean Tatar authors and performers (the Hayat ensemble; singers S. Osmanova, S. Jamaladinova, R. Bolatova, Sh. Zmorka, N. Balich, A. Balich, E. Serikhalil, U. Bekirov). It was found that the works of authors and performers are dominated by characteristic features of jazz with improvisational and complex metrorhythms, sample models (patterns) and melodic standards. The originality of instrumental ensembles, often with solo performers, is noted. The use of Crimean Tatar folklore in jazz compositions occurs through the assimilation of intonation, mode, timbre elements. The periodization of Crimean Tatar jazz art from the 1970s to the 1990s has been specified - the emergence of the first Crimean Tatar jazz instrumental ensembles based on the ancient traditions of Crimean Tatar musical instrumentalism ("Sato"). The period of the 1990s - 2020s - the introduction of improvisational practice with the direct use of original folklore material in arrangements of specific folk song or dance melodies. Performers often resort to imitation of folk performance. The Crimean Tatar song folklore is fully revealed in the jazz compositions of S. Jamaladinova performed: "Zamanily", "I believe in U", "You are my love", "Wings", "Pencereden", "Historyrepeating", "Oh, verse, my verse", "1944", etc. Analysis of the author's cycle "Jazz Etudes" for piano written in ethno-jazz style. U. Bekirov writes and performs music in the styles of funk, fusion and ethno-jazz. The choice of the etude genre is connected with academic and improvisational-jazz traditions. Keywords: folklore, composer's practice, academic music, Crimean Tatar song folklore, chamber and instrumental music, soundtrack, jazz, genre palette, arrangement, ethno culture, musical project, composer's biography.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Бекіров У. Джаз у творчості композиторів Криму. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. 2019. Вип. 36. С. 222-226. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.0.2019.281213>
- Бекіров У. Огляд наукової літератури з проблем становлення професійної кримськотатарської музики. Культура і сучасність альманах 2019. №2. С. 166-170. DOI: <https://doi.org/10.32461/22260285.2.2019.190634>
- Бекіров У. Танцювальні образи у творі Назіма Амедова «Рондо-Хайтарма» для скрипки і фортепіано. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журн ал. 2023. № 1. С. 308-313. DOI: <https://doi.org/10.32461/22263209.1.2023.277687>

- Bekirov U. Piano miniature «Ave Maria» by A. Karamanov as a headquarters of intertextual trends in the music of ukrainian composers. Spheres of Culture / Maria Curie-Sklodovska University. Lublin, 2019. Vol. XIX. S. 196-202. URL: https://dspu.edu.ua/biblioteka/wp-content/uploads/2021/02/Sphere_2019_V_19.pdf
- Бекіров У. Р. Національний мелос у репертуарних збірниках кримськотатарських композиторів. У пошуку нових сенсів полікультурного світу. Повоєнний діалог культур : матер. Міжнар. наук. практ. конф. (Київ, 02-03 лютого 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. С. 247-249.
- Бекіров У. Історико культурні умови формування та розвитку кримськотатарського джазового мистецтва. Український джаз на перехресті культур : матер. Міжнар. практ. конф. (Львів, 03 грудня 2022 р.). Львів : ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2023. С. 6-8.
- Бекіров У. Вплив джазу та кримськотатарської музики на творчість Джамали. Культура та мистецтво: сучасні тенденції та перспективи : матер. Всеукр. наук. практ. конф. Одеса, 04 червня 2020 р.). Одеса : Міжнародний гуманітарний університет 2020. С. 267-269.
- Бекіров У. Синтез академізму, кримськотатарського фольклору та джазових традицій у збірці «Етюди для фортепіано». Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матер. Міжнар. наук. практ. конф. Київ, 03-04 листопада 2020 р.). Київ, С. 100.
- Бекіров У. Кримськотатарський театр: історія та сьогодення. Сучасний культурний простір у мистецтвознавчому дискурсі : зб. матер. Міжнар. дистанц. наук. практ. конф. Київ, 14 листопада 2019 р. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 169-171.
- Бекіров У. Кримськотатарська музика в академічній традиції України XXI століття. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково практичне партнерство : матер. Міжнар. симпозіуму (Київ, 06 червня 2019 р. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 125-126.
- Бекіров У. Творча діяльність кримськотатарського композитора Різи Бекірова. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матер. III Міжнар. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрантів (Київ, 04-05 грудня 2019 р. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 98.
- Бекіров У. Історичні аспекти розвитку кримськотатарської музики. Художня культура і мистецька освіта: традиції та сучасність: зб. матер. Міжнар. наук. творч. конф. Київ, 20-21 листопада 2018 р. Київ : НАКККіМ, 2018. С. 172-174.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Афоніна Олена Сталівна

2. Olena S. Afonina

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Микуланинець Леся Михайлівна

2. Lesia M. Mykulanynets

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, буд. 26, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фабрика-Процька Ольга Романівна

2. Fabryka-Protvska Olga Romanivna

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зосім Ольга Леонідівна

2. Olha L. Zosim

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грищенко Валентина Іванівна

2. Valentina I. Grishenko

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради: Кравченко Анастасія Ігорівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні: Кравченко Анастасія Ігорівна

Відповідальний за підготовку облікових документів: Терещенко А.С. , 0999165415

Реєстратор: УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна